

raztrgani in izstradani tako, da bodo se težko Rusom zimi navajenim branili. Ruski boj se še le sedaj prav začne.

Za poduk in kratek čas.

Odrtija pa krščanska vera.

I. Sleherno socijalno, če prav samo gospodarstveno prašanje, mora biti v tesni zvezi z pravom in moralo (nauk o pravem, dobrem, poštemem obnašanju); temu se tudi prašanje zastran odrtije odtegovati ne more. Pravo se naslanja na moralo, a morala, za nas katoličane edino veljavna je pa tista, katero sv. Cerkev in jeni v tej zadevi nezmotljivo učeči poglavar, rimski papež, oznanja. Ako torej katoličani hočemo prav zastran odrtije misliti in soditi, treba nam je vedeti, kako sveta Cerkev v tej zadevi postopa od nekelej do denešnjega dne.

Kaj je odrtija? Zvedenemu katoličanu tukaj ni težavno pravega odgovora najti. Sv. Tomaž Akvinski, največji učenjak srednjega veka in eden izmed najbistroumniših mož vseh stoletij, sodi o odrtiji ravno tako, kakor sloviti paganski filozof Aristotel. Obadva pak trdita, da je mnogo takih reči, katere takrat konec jemljejo, kedar jih rabimo, na primer kruh ali vino. Poraba in uničenje se vrši pri njih ob enem. Kdor bi tedaj prodal prvič tvarino, potem pa še jeno porabo, ta bi taisto reč 2krat prodal in se tako pregrešil zoper pravičnost, prodal bi tudi nekaj, česar več ni. Enako krivico bi učinil človek, kateri bi sosedu posodil zrnja ter potem tirjal od njega prvič vrnitev enake mere zrnja in vrh tega še za porabo zrnja nekaj v denarjih. Isto velja tudi zastran denarjev. Po mislih filozofa Aristotela in sv. Tomaža Akvinskega, so denarje zaželi kovati, da bi ljudem služili za menjalo (Tauschmittel) in v menjavi preminoli. Dosljedno torej ni po vsem pravično, če kdo denar izposodi in ga pozneje vsega tirja nazaj in še vrh tega zahteva odškodnine za njegovo porabo. Za izposojene denarje prejeto plačilo je odrtija (liхва, usura, Wucher). Morala pak tirja, da se krivično blago poškodovanecu vrne; torej se mora tudi od izposojenih denarjev dobljeno plačilo t. j. čim ali obresti, dolžniku vrnoti. Tako učita pagan Aristotel in kristijan sv. Tomaž; kar se pa mnogim zdi pretirano, in liberalcem popolnem neznosljivo. Vendar noveji čas se je oglasilo že dosti učenih mož, ki so odloživši zmote liberalnega gospodarjenja, resničnost ovega nauka pripoznali in sv. Cerkvi prav dali, da se ga trdno drži in trdi, da je denar menjalo, samo po sebi neplodno, brezkoristno. Odrtija je torej v smislu katoliškega-cerkvenega prava: sleherno plačilo, katero se je prejelo od izposojenih denarjev ali od reči, katera se v povžitku vničuje. Sv. Cerkev se tukaj opira na stari in novi testament. Nekedanjim Judjem bilo je prepovedano, od svojih rojakov jemati plačilo za izposojene denarje,

od tujcev jim to sicer odločno ni bilo dovoljeno, pa tudi ne prepovedano, torej pripuščeno. Drugače beremo v novem testamentu. V njem sta namreč zapisana dva izreka Gospodova, na katera se naslanja gori omenjeni nauk sv. Cerkve. Prvi se glasi: posodite tako, da nič iz tega nazaj ne upate! Luk. 6, 35. Drugi pa: kateri bo hotel od tebe na posodo imeti, ne odvrzi ga. Math. 5, 42. Iz teh izrekov je sv. Cerkev sklepala, da ima med kristijani odrtija sploh in proti vsakemu prepovedana biti. Brezštevilni so torej sklepi občnih cerkvenih zborov, provincijalnih shodov, določil in zaukazev rimskih papežev v tej zadevi, na čije veliko važnost in resne nasledke za človeško družbo je sv. Cerkev po svoji skrbiljivi modrosti vselej ozir jemala. Vselej in povsod je trdila, da je odrtija greh, vselej in povsod je njo enako oznamovala in obsojala.

Taka je torej zapoved sv. Cerkve gledé odrtije; vendar djanska poraba te zapovedi ni bila v teku stoletij vselej enaka, kar je seveda bilo odvisno od sprevidnosti cerkvene oblasti, katera edina pod vodstvom sv. Duha določuje, kedaj se ima spolnovanje kake zapovedi strogo od pike od pike tirjati in kedaj ne, t. j. kedaj se ima ljudem nekoliko prizanašati zaradi izrednih okoliščin, opovir in težkoč. Tako na primer smejo zedinjeni Grki pri sv. meši rabiti ukvašen kruh, čeravno cerkvena zapoved razločno tirja opresnik. Jednako postopa sv. Cerkev tudi gledé odrtije. Uže prvi občni cerkveni zbor Nicejski l. 325. se je z njo ukvarjal. Cesar Konstantin Veliki je namreč takrat proglasil zapoved, po kateri je bilo več kakor 12% obresti pri denarjih, in več kakor 50% pri kmetijskih pridelkih jemati prepovedano. To je seveda prav nesramno oderuštvo, vendar še blizu ni tako hudo, kakor je den denešnji. Vsekako je pa ova oderuška postava bila velik napredek. Kajti odrtija bila je Rimljanu podedovana, privajena in celó priljubljena reč. Kaj je pa storil Nicejski zbor? Prepovedal je pobiranje plačila za izposojene denarje vsem duhovniškim osebam, o svetnih osebah pa ni besedice spregovoril. Tako pa ni ravnal, kakor da bi odrtija svetnim bila dovoljena, ampak ker mu ostreje postopati ni bilo mogoče. Ljudje bili so moralično še preslabi, da bi bili sposobni prenašati vso ostrost cerkvene zapovedi gledé odrtije. Polagoma se je to obrnilo na boljše in tudi sv. Cerkev je zamogla odločnejše ravnati. Uže l. 348. in l. 419. obhajana cerkvena zbora v Kartagi sta začela odrtijo tudi pri svetnih osebah gratjati, papež Leon Veliki njo je pa vsem vernikom brez razločka prepovedal; le v Galiji (Francoskem) je še nekaj časa veljala postava cesarja Justinijana, ki je prejemanje obresti pripuščala; toda cesar Karl Veliki je tudi to prepovedal in tako cerkveno zapoved zastran odrtije v soglasje spravil z svetno postavo, in tako je ostalo več 100 let, celí srednji vek. V istem veku, ko je sv. Cerkev z krščanskimi načeli najbolj uplivala na evropske narode, ko je

bila znanost in pravo, gospodarstvo in politika, kralji in države v tesni zvezi z krščanstvom, takrat so povsod obveljale najostrejšje cerkvene in svetne kazni zoper oderuštvo. Papeži so oderube izobčevali, jim zabranjevali krščanski pogreb in verniki so jih imeli, kakor krivoverce. Res čuditi se moramo modrej skrbljivosti sv. Cerkve, katera je tako opazno zitirovala oderuštvo, najnevarnejšega sovražnika človeške svobode.

Smešničar 40. Nek Magjar je pripotoval do izvora velike reke Donave v Donau-Eschingen-u na Nemškem. Vrelčina je celó majhna. Magjar sedaj ponosno pristopi, položi pestnico na izvor, ustavi vodni tok in reče okoli stoječim: oh, kako se bodo sedaj moji rojaki na Ogerskem čudili in debelo gledali, ko jim ne bo več Donava pritekala!

Razne stvari.

(*Za po toči 18. avg. poškodovane*) je daroval č. g. Tomaž Mraz, župnik v Vuhredu 2 fl., Tinjska fara 5 fl.

(*Za Turke pobira v Mariboru*) g. Henrik pl. Gasteiger milodarov, to je tisti gospod, ki je predsednik mariborskeje branilci, in je torej sedaj prvi Turk ali turkoljub v Mariboru!

(*Č. g. Anton Stanjko*) župnik v Stopreih je v Cirkovicah naglo umrl, še le 42 let star. Zgubili smo blago dušo, izglednega duhovnika!

(*Tatovi vlomili*) so v štacuno g. Smonika pri sv. Juriju na Pesnici in mu denarjev ukradli 170 fl.

(*Pogoreli*) so v Orešju pri Mariboru posestniki Gselman, Kaiser in Lešnik; Jož. Kajne v Čmureku in Miha Jurkovič na Blanci pri Savi; obadva sina 13letni Jožef in 23letni Franc, speča na dilah, sta mu v ognju storila strašno smrt.

(*Obsojeni v Kozjem*) so bili č. g. Sevnik, župnik pri sv. Petru na platež 100 fl. ali 20 dni v ječo, cerkvena ključarja Jazbec in Robek pa na 5 fl. ali 24 ur v ječo zaradi žaljenja okrajnega zastopa, kateremu so očitali podmitljivost, strankarstvo in motenje posesti. Vsi 3 so se pritožili pri višji sodnji.

Dražbe III. 10. oktobra Fr. Libenšek v Libni 6290 fl.; 11. okt. Miha Bregar v Slogonskem 1170 fl.; 12. okt. Andrej Zaglič v Pilštanju 821 fl.; Andrej Šket v Škofjemvrvu, 17. okt. Jožef Francel v Ljubečnem.

Najnovejši kurzi na Dunaju.

Papirna renta 64/15 — Srebrna renta 66/70 — Zlata renta 74/80 — Akcije narodne banke 857 — Kreditne akcije 217. — 20Napoleon 9.39 — Ces. kr. cekini 5/65 — Srebro 103.—

Loterijske številke:

V Gradcu 29. septembra 1877: 16 81 15 45 5.
V Lincu " " 79 12 31 15 82.

Prihodnjo srečkanje: 13. oktobra 1877.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

1 Hl. = 1⁶⁹/₁₀₀ vag. — 100 kilo = 1 cent in 78 1/2 funta.

Mesta	Pšenica	Rž	Jecmen	Oves	Taršica	Proso	Ajda
	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.
Maribor . . .	10 —	5 90	5 20	3 10	6 50	—	6 80
Ptuj . . .	9 20	6 10	5 80	3 —	6 —	5 60	5 70
Ormuž . . .	8 80	6 80	5 40	3 55	5 —	7 80	4 60
Gradec . . .	9 90	6 60	5 68	3 40	6 23	—	6 50
Celovec . . .	9 44	6 34	5 68	2 80	6 12	4 46	7 22
Ljubljana . .	10 8	6 50	4 55	3 25	6 40	5 36	6 50
Varaždin . .	8 90	7 —	5 —	3 20	6 40	6 80	7 40
Zagreb . . .	9 —	8 —	3 80	4 —	6 10	6 20	6 50
Dunaj } 100 Klg.	11 30	8 50	9 75	7 30	7 50	—	—
Pešt } 100 Klg.	11 35	7 70	7 80	5 50	7 17	5 —	—

1—3

Franc Jesenko,

krojač v Mariboru, v farovski ulici (Pfarrhofgasse) št. 15. priporočam se p. n. občinstvu, posebno č. g. duhovnikom, bl. gg. uradnikom in učiteljem za napravo raznovrstne **zimske obleke**, iz trdnega, lepega in najnovejšega blaga po mogoče nizkeji ceni, in pri tej priliki tudi opomnim, da nimam nijedne dogotovljene obleke v zalogi, temuč vsako naročilo po natančni meri in po volji naročnika izvršujem. Blago za obleke zamorejo p. n. naročniki sami seboj prinesiti ali pa si ga pri meni zberejo.

Naznanilo.

Od denešnjega dneva naprej prebiva podpisani na svojem mlinu v

Frauheimu

ter daje na znanje, da je svojih mlinarskih pridelkov zalogo v

MARIBORU

izročil gospodu

A. Schröfl-u v Tegethof-ovi ulici št. 19. ter zagotavlja, da bo ta njegov zastopnik vsem njegovim kupcem pošteno in točno ustrezal.

V Frauheimu pri Račah,
dne 10. septembra 1877.

W. Böhm,

[3—3] posestnik umetnega mlina.